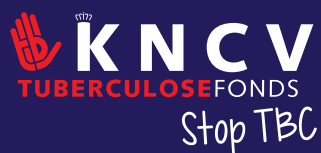

Beleid X-thorax bij zwangeren

Commissie voor Praktische Tuberculosebestrijding

Colofon

Mw. C.G.M. Erkens, senior consulent KNCV Tuberculosefonds

Vastgesteld op 18 maart 2016 door de Commissie voor Praktische Tuberculosebestrijding.

Revisie maart 2021

KNCV Tuberculosefonds
Den Haag, mei 2016

© KNCV Tuberculosefonds
Overname en/of openbaarmaking van
gedeelten van deze uitgave is toegestaan,
mits dat gebeurt met bronvermelding.

KNCV TUBERCULOSEFONDS
POSTBUS 146
2501 CC DEN HAAG
TELEFOON 070 - 416 72 22
E-MAIL INFO@KNCVTBC.ORG
WWW.KNCVTBC.ORG

Beleid thoraxfoto bij zwangeren

Achtergrond

In de wet is vastgelegd dat zowel een verwijzend als een behandelend arts de plicht heeft te informeren bij een vrouw of er sprake is van een zwangerschap, en of er borstvoeding wordt gegeven voordat zij wordt blootgesteld aan straling (Besluit Stralingsbescherming, Artikel 71).

Als zwangerschap niet kan worden uitgesloten of als een vrouw borstvoeding geeft, dient afhankelijk van de type blootstelling, speciale aandacht besteed aan:

- a. de rechtvaardiging van de blootstelling, met name in verband met de urgentie;
- b. de optimalisatie van de stralingsbescherming, waarbij rekening wordt gehouden met de patiëntdosis voor zowel de vrouw als ook voor het ongeboren kind.
(Besluit Stralingsbescherming, Artikel 72).

Voor het uitvoeren van een screening op tuberculose met X-thorax is alleen een mogelijke zwangerschap van belang. Bij navraag bij de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) en het ministerie van VWS is het geven van borstvoeding is alleen van belang voor vormen van röntgendiagnostiek waarbij radioactieve stoffen worden toegediend.

Stralingsbescherming bij zwangerschap

Stralingsbescherming bestaat uit rechtvaardiging en optimalisatie.

De screening op tuberculose met X-thorax wordt gerechtvaardigd vanuit het risicogroepenbeleid voor tuberculose¹. Hierin wordt gesteld dat screening gericht moet worden op populaties met een jaarlijkse incidentie of een prevalentie van tuberculose van hoger dan 50 per 100.000 personen. De risico's voor het ongeboren kind van een longfoto zijn minimaal. De typische dosis voor het ongeboren kind van een longfoto is ~0.002 mGy²(McCollough et al). Bij doses onder 50mGy wordt de kans op nadelige effecten verwaarloosbaar geacht.

Optimalisatie bij zwangeren bestaat vooral uit zorgen dat de primaire bundel niet op het ongeboren kind valt. Andere optimalisatie maatregelen dienen al voor alle personen in acht genomen zijn.

Werkwijze

Algemene maatregelen:

- Goed diafragmeren, zodat de stralenbundel alleen op de longvelden valt;
- Plaats posters of stickers (in meerdere talen) in de kleedkamer(s) en in de röntgenruimte met het verzoek voor de röntgenopname een eventuele zwangerschap kenbaar te maken.

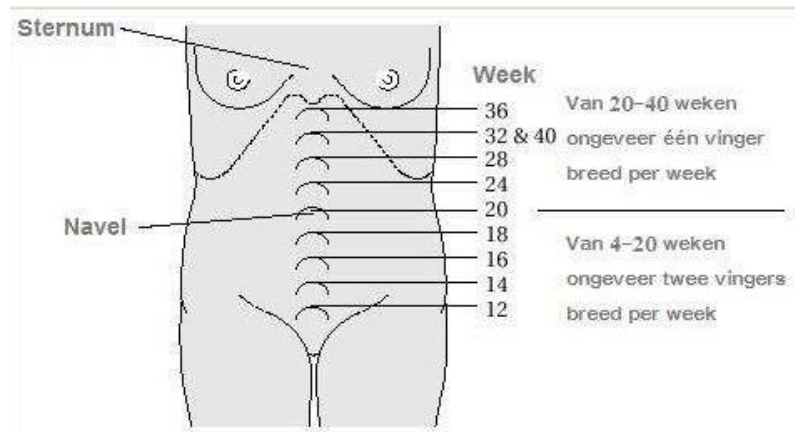
Specifieke maatregelen bij zwangerschap:

Voorkom dat de stralenbundel het ongeboren kind raakt. Tot een fundushoogte passend halverwege de navel en het uiteinde van het borstbeen (doorgaans rond een zwangerschapsduur van 28 weken), valt de uterus bij goede diafragmering minimaal 10 cm buiten de bundel. In de overige gevallen en twijfelgevallen dient de MTMer de arts te raadplegen.

¹ TBC-risicogroepenbeleid. Commissie voor Praktische Tuberculose bestrijding. KNCV Tuberculosefonds Den Haag, september 2013.
https://www.kncvtbc.org/uploaded/2015/12/6.1_risicogroepenbeleid.pdf.

² Radiation Exposure and Pregnancy: When Should We Be Concerned? Cynthia H. McCollough, et al. RadioGraphics 2007; 27:909–918. Published online 10.1148/rg.274065149

Figuur: Hoogte van de baarmoeder (fundushoogte) naar gemiddelde zwangerschapsduur

Sticker t.b.v. informatievoorziening cliënten. Deze zijn te bestellen bij: KNCV Tuberculosefonds, via folders@kncvtbc.org

BENT U (MISSCHIEN) ZWANGER?

ZEG DAT EVEN VOOR HET RÖNTGENONDERZOEK

- Are you pregnant (perhaps)? Please let us know before the X-ray.
- Uur ma leedahay? haddaad uur leedahay Sheeg marka lagu baarayo.
- 您（也许）怀孕了？请在X射线体检前声明
- ጥንቢ ከንቱ ሃልፋሲ? የደ.ራ.ጺ. መርመራ ቅድሚያ ማግኘት ይገባል ።

هل أنت (ربما) حامل؟
تُنظِرنا بهذا قبل البدء بفحص الأشعة السينية.

KNCV
TUBERCULOSEFONDS
Stop TBC

BENOORDENHOUTSEWEG 46
2596 BC DEN HAAG
POSTBUS 146
2501 CC DEN HAAG

TELEFOON (070) 416 72 22
INFO@KNCVTBC.ORG
WWW.KNCVTBC.ORG